

УДК 321.64

Соколенко Ю. М.¹, Мітяєва З. А.²

¹старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД-212 НУ «Запорізька політехніка»

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК САМОСТІЙНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Активним і самостійним елементом політичної системи суспільства виступають засоби масової інформації, які в демократичних державах фактично відіграють роль «четвертої влади» і впливають на діяльність усіх ланок управління, сприяють підготовці та реалізації цілей політики. При цьому варто відзначити, що інтереси певних соціальних сил завжди домінують у викладі засобів масової інформації.

Слід наголосити, що до засобів масової інформації належать преса, радіо, телебачення, мережа інтернет тощо. Всім цим засобам притаманні якості, що їх об'єднують – звернення до масової аудиторії, доступність багатьом людям, корпоративний зміст виробництва і розповсюдження інформації.

З точки зору соціології засоби масової інформації – це соціальні інститути, зайняті збором, обробкою, аналізом і поширенням інформації в масовому масштабі. З точки зору політології, засоби масової інформації – це ще і спосіб політичної пропаганди, агітації і політичної маніпуляції населення. Без преси, телебачення, радіомовлення жодний громадянин не може правильно зорієнтуватися в політичних процесах, визначити свою політичну орієнтацію та приймати відповідальні рішення.

Але спочатку треба розглянути різницю між засобами в країнах з демократичним та тоталітарним режимами. В тоталітарному режимі засоби масової інформації фактично знаходиться під контролем держави, інформація піддається цензурі, ідеологічній окрасці та популяризації правлячої партії. Мета демократії – досягнення граничної різноманітності

(плюралізму), залученні найвищої кількості людей до соціального життя і розподілу суспільного продукту. А тому засоби масової інформації є незалежним від впливу держави і інформація подається до народу у її первинному і правдивому вигляді.

Функціями засобів масової інформації є: 1) інформаційна функція, що полягає в отриманні й поширенні відомостей про найбільш важливі для громадян та органів влади події. На основі цієї інформації формується громадська думка щодо діяльності органів влади, об'єднань громадян, політичних лідерів тощо; 2) освітня функція, що передбачає донесення до громадян певних знань та дозволяє адекватно оцінювати, упорядковувати відомості, отримані з різних джерел, правильно орієнтуватися в суперечливому потоці інформації. 3) функція соціалізації – засвоєння людиною політичних норм, цінностей, зразків поведінки дозволяє їй адаптуватися до соціальної дійсності. 4) функція критики й контролю. Критика засобів масової інформації характеризується необмеженістю свого об'єкта, їх контрольна функція ґрунтується на авторитеті громадської думки. Засоби масової інформації не можуть застосовувати санкцій до правопорушників, але вони дають юридичну й моральну оцінку подій та осіб. У демократичному суспільстві у здійсненні контрольних функцій засоби масової інформації спираються як на громадську думку, так і на норми закону; 5) мобілізаційна функція виявляється у спонуканні людей до певних політичних дій чи соціальної бездіяльності; 6) оперативна функція, що полягає в обслуговуванні засобами масової інформації політики певних об'єднань громадян.

Засоби масової інформації забезпечують представникам різних суспільних груп можливість:

- публічно висловлювати власні думки;
- знаходити та об'єднувати однодумців;
- чітко формулювати та представляти в громадській думці свої інтереси.

Зараз в Україні дуже актуальна політична пропаганда і тотальна маніпуляція населенням через засоби масової інформації. Люди у нашому столітті віддають перевагу вірити і сприймати за правду те, що бачать на екрані, у газеті, тощо.